

NORGES HØYESTERETT

Den 2. august 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Noer, Falch og Berglund i

HR-2018-1485-U, (sak nr. 18-102291STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Bjørn André Gulstad)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom i en sak som gjelder seksuell omgang med barn under 16 år og befatning med narkotika. Spørsmålet er om lagmannsretten skulle ha besluttet å forhandle særskilt om tiltaltes sinnstilstand, jf. straffeprosessloven § 288.
- (2) Ved tiltalebeslutning 29. april 2016 ble A satt under tiltale for overtredelse av straffeloven 1902 § 196 første ledd (post I), § 162 første ledd (post II) og legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. § 24 første ledd (post III).
- (3) Valdres tingrett avsa dom 20. januar 2017 hvor A ble frifunnet for post I, men dømt for post II og III. Straffen ble satt til 75 timer samfunnsstraff. Hun ble dessuten dømt til å betale 50 000 kroner i oppreisningserstatning til fornærmede etter post I i tiltalen.
- (4) Både påtalemyndigheten og tiltalte anket. Anken fra påtalemyndigheten gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I. Eidsivating lagmannsrett henviste påtalemyndighetens anke til ankeforhandling.
- (5) På dag to under ankeforhandlingen ba tiltalte om særskilt forhandling om skyldspørsmålet for å klarlegge tiltaltes psykiske helse, jf. straffeprosessloven § 288. Ved kjennelse 31. mai 2018 ble kravet ikke tatt til følge.
- (6) Eidsivating lagmannsrett avsa dom 1. juni 2018 med slik domsslutning:

"1. A, født 00.00.1980, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 196 første ledd og de forhold som er endelig avgjort ved Valdres tingretts dom av 20. januar 2017, sammenholdt med straffeloven (1902) § 61, § 62 første ledd og § 63 annet ledd, til en straff av fengsel i 7 – sju – måneder.

2. **A dømmes til å betale B oppreisningserstatning med kroner 60 000 – sekstitusen – innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.**
3. **Saksomkostninger idømmes ikke."**

(7) A har anket dommen. Anken gjelder saksbehandlingen. I tillegg er det krevd ny behandling av det sivile kravet. Anken kan sammenfattes slik:

(8) Lagmannsretten har ikke våket over sakens opplysning på en forsvarlig måte, jf. straffeprosessloven § 294. På bakgrunn av opplysninger om tiltaltes psykiske helse og behovet for utredning av denne, ba forsvarer om særskilt forhandling om skyldspørsmålet, jf. straffeprosessloven § 288. Det var en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke tok kravet til følge.

(9) A har lagt ned slik påstand:

"Primært: Eidsivating lagmannsretts dom i sak 17-039215AST-ELAG oppheves.

Subsidiært: Eidsivating lagmannsretts dom i sak 17-039215AST-ELAG oppheves hvorvidt gjelder straffutmålingen."

(10) *Påtalemyndigheten* anfører at det ikke er noe å utsette på avgjørelsen om ikke å forhandle særskilt om skyldspørsmålet. Det er lagt ned slik påstand:

"Anken nektet fremmet."

(11) *Høyesteretts ankeutvalg* viser til at A ble frifunnet i tingretten for post I i tiltalen, men dømt i lagmannsretten. Samtykke til ankebehandling kan da bare nektes dersom Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.

(12) Domfellelsen av A etter post I gjelder at hun i en periode i 2013 og 2014 hadde åtte samleier med en gutt som da var 13 og 14 år gammel. Tiltalte var 32 og 33 år gammel.

(13) A hevder at lagmannsretten begikk en saksbehandlingsfeil da retten ikke tok til følge hennes krav om særskilt behandling av skyldspørsmålet etter straffeprosessloven § 288 første ledd. Bestemmelsen lyder slik:

"Når det er tvil om tiltaltes sinnstilstand eller andre grunner gjør det ønskelig, kan retten beslutte at det skal forhandles særskilt om skyldspørsmålet eller enkelte deler av det."

(14) Lagmannsretten ga følgende begrunnelse for ikke å ta kravet til følge:

"Det er ikke anført og heller ikke grunnlag for å anta at tiltalte var utilregnelig på gjerningstidspunktet. Lagmannsretten finner heller ikke at det kan være holdepunkter for at tiltalte hadde en redusert evne til realistisk å vurdere sitt forhold til omverdenen på grunn av psykisk lidelse, eller at hun hadde en annen form for redusert bevissthetsforstyrrelse. Hverken straffeloven (2005) § 78 bokstav d, § 80 bokstav f eller h vil således komme til anvendelse, slik forsvarer har reist spørsmål om. Lagmannsretten har gjennom bevisførselen fått et godt inntrykk av tiltalte både i dag og slik hun fremstod på gjerningstidspunktet. Ifølge legeuttalelse fra C av 28. mai 2018 har tiltalte en uttalt post traumatisk stresslidelse. Psykiatrisk sykepleier D, som har ukentlig kontakt med tiltalte, har redegjort for at tiltalte har behov for traumebehandling. Hverken legeerklæringen eller forklaringen fra D gir imidlertid noen indikasjon på realitetsbrist. Lagmannsretten viser dessuten til tiltaltes forklaring for lagmannsretten og en rekke meldinger sendt av tiltalte rundt gjerningstidspunktet, som fremstår som adekvate.

Lagmannsretten har fått belyst tiltaltes helsesituasjon gjennom hennes egen forklaring, ved å observere henne, samt gjennom uttalelse fra hennes behandlere, jf. ovenfor. Etter lagmannsrettens syn har man et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om hennes helsesituasjon skal få betydning for straffutmålingen, jf. straffeloven (2005) § 78 bokstav g.

Lagmannsretten finner etter dette at det ikke foreligger omstendigheter som tilsier at tiltaltes helsesituasjon bør utredes nærmere før det tas stilling til straff og oppreisningserstatning."

- (15) Det følger av ordlyden i straffeprosessloven § 288 første ledd at det i utgangspunktet er opp til rettens skjønn å avgjøre om det skal forhandles særskilt om skyldspørsmålet eller deler av dette. Lagmannsrettens beslutning er basert på de observasjoner av tiltalte som retten selv gjorde under ankeforhandlingen og opplysninger om hennes sinnstilstand som kunne slutes ut fra hennes forklaring, meldinger hun hadde sendt og opplysninger fra helsepersonell. Ankeutvalget kan ikke se at det er noe feil ved lagmannsrettens vurdering, eller at sakens opplysning her krevde en deling av forhandlingene eller utredning av tiltalte, jf. straffeprosessloven § 294.
- (16) Det foreligger etter dette ingen saksbehandlingsfeil, og Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ankeutvalget finner heller ikke at anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett. Det gis derfor ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (17) Når anken over straffedommen ikke tillates fremmet, skal ankeutvalget ikke ta stilling til spørsmålet om ny behandling av det sivile kravet.
- (18) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Ingvald Falch
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Riktig utskrift: